

РОЗДІЛ 1. ПАРАДИГМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ДІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Dr. hab. Agnieszka Kister

Marketing Department

Faculty of Economics

Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland

Zrównoważony rozwój jako kierunek rozwoju rachunkowości w zarządzaniu przedsiębiorstwem

Streszczenie: Celem niniejszego artykułu jest ukazanie kierunku rozwoju rachunkowości i jej roli w zarządzaniu przedsiębiorstwem w aspekcie przemian środowiskowych i społecznych. Jako metodę zastosowano analizę literatury oraz metodę dedukcji. Sformułowano wniosek, że istnieje potrzeba wypracowania stanowiska w zakresie jednolitych zasad m.in. wyceny składników materialnych i niematerialnych w raportach odzwierciedlających podejmowanie wysiłków przez przedsiębiorstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Wprowadzenie

Zmiany zachodzące w gospodarce mają wpływ na prowadzenie działalności przedsiębiorstw w sposób zrównoważony i, ale także narzucają konieczność ukierunkowania rachunkowości, by m.in. odzwierciedlała efekty tych działań.

Rachunkowość zrównoważona jako system informacyjny przedsiębiorstwa

Rachunkowość jako system informacyjny przedsiębiorstwa współzależny od otoczenia jest nierozzerwalnie związana z działalnością organizacji. W obliczu zmian, przed którymi stoją przedsiębiorstwa takimi jak: rosnąca konkurencja, globalizacja, dążenie do zrównoważonego rozwoju, zmienia się także rachunkowość w kontekście teorii, które kreuje, gdyż jest nauką stosowaną¹ i dostarcza potrzebnych informacji interesariuszom. Potwierdzeniem tego jest stwierdzenie, że „sformułowane przez rachunkowość teorie, paradygmaty, zasady są ściśle związane z praktyką”². Działalność współczesnych przedsiębiorstw jest ukierunkowana na zrównoważony rozwój. Pojęcie rozwoju zrównoważonego jest różnie interpretowane i jest kategorią interdyscyplinarną.³ Rachunkowość jest pomocna w dążeniu przedsiębiorstwa do stworzenia ładu zintegrowanego jako stanu docelowych zmian rozwojowych. Ład ten „*jest układem docelowym rozwoju zrównoważonego, punktem orientacyjnym (benchmarkiem) dla zmian rozwojowych charakteryzujących się cechą zrównoważenia*”⁴. Zrównoważony rozwój rachunkowości oznacza wypracowanie przez tę naukę takich zasad i rozwiązań, by system rachunkowości w pełni dostarczał

¹ M. Dobija, 2016, *Układ pojęć konstytuujących teorię rachunkowości w kontekście nauk ekonomicznych*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, t. 89 (145), Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa.

² M. Bąk, T. Orzeszko, (2017), *Zrównoważony rozwój rachunkowości – analiza zjawiska i determinanty kreujące*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, nr 479, Finanse i rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju – edukacja, etyka, innowacje. Rachunkowość, s. 9-22.

³ J. Adamczyk, (2001), *Koncepcja zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu przedsiębiorstwem*, Zeszyty Naukowe/Akademia Ekonomiczna w Krakowie. Seria Specjalna, Monografie, s. 145, T. Borys, 2011, *Zrównoważony rozwój – jak rozpoznać ład zintegrowany*, Problemy ekorozwoju, s. 75-81.

⁴ T. Borys, op. cit.

informacji o realizacji założeń społecznej odpowiedzialności biznesu⁵. Rozwój ten idzie w parze z koncepcją społecznej odpowiedzialności biznesu przedsiębiorstwa, w której na etapie budowania strategii dobrowolnie bierze się pod uwagę interesy społeczne, ochronę środowiska i relacje z interesariuszami⁶. Tak więc system rachunkowości powinien wyrażać efekty dążenia przedsiębiorstwa do rozwoju w sposób zrównoważony i jednocześnie znaleźć potwierdzenie u interesariuszy. Zakres informacji nie zawsze jednak satysfakcjonuje odbiorców informacji. Można zauważyć pewną lukę, która powinna zostać wypełniona poprzez rozwój teorii w odniesieniu do m.in. stosowania wartości godziwej do wyceny, wyceny i ujawniania aktywów niematerialnych a zwłaszcza kapitału intelektualnego, czy w odniesieniu do harmonizacji i standaryzacji. Mimo istnienia pewnych kwestii do rozwiązania w obszarze rachunkowości można stwierdzić, że rola rachunkowości wzrasta. Obserwuje się coraz wyższą jakość informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym, zwiększa się też zakres tych informacji⁷. 15 października 2020 r. ogłoszono w Polsce wyniki najlepszych raportów obrazujących dane niefinansowe przedsiębiorstw za rok 2019. Laureatami nagród głównych zostały: przedsiębiorstwo LPP S.A. w kategorii za raport zintegrowany oraz Santander Bank Polska w kategorii za najlepszy raport społeczny⁸. W ten sposób pragnie się zachęcić przedsiębiorstwa do wykazywania swoich dokonań w raportach. O niejednolitości raportów świadczy fakt, że istnieje szereg organizacji i inicjatyw, które, odpowiednio działają i są podejmowane, na rzecz wspierania rachunkowości zrównoważonej po to, by jak najlepiej powiązać wyniki finansowe z celami społecznymi i środowiskowymi⁹.

Podsumowanie

Rachunkowość zrównoważona jest narzędziem zarządzania przedsiębiorstwem w kierunku rozwoju zrównoważonego, zapewnienia odpowiedzialności biznesu i dostarczania odpowiednich informacji interesariuszom. Dla uzyskania efektu porównywalności danych wskazuje się na dalsze potrzeby standaryzacji i harmonizacji rachunkowości.

Reference

1. Adamczyk, J. (2001). *Koncepcja zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu przedsiębiorstwem*, Zeszyty Naukowe/Akademia Ekonomiczna w Krakowie. Seria Specjalna, Monografie.
2. Bąk, M., Orzeszko, T. (2017). *Zrównoważony rozwój rachunkowości – analiza zjawiska i determinanty kreujące*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, nr 479, Finanse i rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju – edukacja, etyka, innowacje. Rachunkowość.
3. Borys, T. (2011). *Zrównoważony rozwój – jak rozpoznać ład zintegrowany*, Problemy ekorozwoju.

⁵ B. Gierusz, T. Martyniuk, (2009), *Rola rachunkowości w świetle społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa (CSR)*, w: *Problemy współczesnej rachunkowości*, Szkoła Główna Handlowa. Oficyna Wydawnicza, s. 125–135.

⁶ M. Mazurowska, (2014), *Rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, 329, s. 225-231.

⁷ Krasodomska J., (2014), *Informacje niefinansowe w sprawozdawczości spółek*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, J. Krasodomska, *Raportowanie zintegrowane a społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw integrated reporting vs. Corporate social responsibility*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, Współczesne problemy w nauce, dydaktyce i praktyce rachunkowości, nr 503, 2018.

⁸ <http://raportyspoleczne.pl/> (dostęp: 22.11.2020).

⁹ S. Lorenc, A. Kustra, (2016), *Zrównoważona rachunkowość w systemie raportowania wyników dla interesariuszy*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia”, nr 4, 82, cz. 2., s. 421-429;

B. Zysnarska-Dworczak, (2015), *Zrównoważona rachunkowość zarządcza w świetle teorii legitymizacji*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, tom 82 (138), s. 181-189.

4. Dobija, M. (2016). *Układ pojęć konstytuujących teorię rachunkowości w kontekście nauk ekonomicznych*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, t. 89 (145), Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa.
5. Gierusz, B., Martyniuk, T. (2009). *Rola rachunkowości w świetle społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa (CSR)*, w: *Problemy współczesnej rachunkowości*, Szkoła Główna Handlowa. Oficyna Wydawnicza, s. 125–135.
6. <http://raportyspoleczne.pl/> (dostęp: 22.11.2020).
7. Krasodomska J. (2014). *Informacje niefinansowe w sprawozdawczości spółek*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie,
8. Krasodomska, J. (2018). *Raportowanie zintegrowane a społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw integrated reporting vs. Corporate social responsibility*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, Współczesne problemy w nauce, dydaktyce i praktyce rachunkowości, nr 503.
9. Lorenc, S., Kuśtra, A. (2016). *Zrównoważona rachunkowość w systemie raportowania wyników dla interesariuszy*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia”, nr 4, 82, cz. 2.
10. Mazurowska, M. (2014). *Rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, 329.
11. Шигун, М. М. (2019). Концептуальні зміни в бухгалтерському обліку під впливом сталого розвитку бізнесу. Фінанси України, (2), 82-98.
12. Zysnarska-Dworczak, B. (2015). *Zrównoważona rachunkowość zarządcza w świetle teorii legitymizacji*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, tom 82 (138).

UDC 657.36

Bagrii Konon,
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of
Kyiv National University of Trade and Economics,
Chernivtsi, Ukraine

FEATURES OF STOCK ACCOUNTING AT RESTAURANT BUSINESS ENTERPRISES IN CONDITIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Restaurant business by its specification (taking into account, in particular, the method and purpose of calculation) is the retail sale of food, both purchased and home-cooked meals, providing the customer with the opportunity to consume on the spot. The activity of restaurants can be considered as an independent industry only conditionally.

Inventory accounting in restaurants has its own characteristics, despite the fact that it is conducted in accordance with Regulation (standard) of accounting 9 «Inventories» [1]. There it is stated that inventories include such types of assets as: 1) assets held for resale; 2) assets that are in the process of production for the purpose of further sale of the product of production; 3) assets held for consumption during production, works and services, as well as enterprise management.

Let's consider the peculiarities and differences of keeping records of stocks in restaurants, because the stocks of restaurants are: 1) in the chamber of the restaurant; 2) in the kitchen of the restaurant; 3) in the trading hall of the restaurant.

Inventory accounting in the restaurant chamber. Only sub-account 281 is used for the accounting of raw materials in restaurant chambers.

When all products (i.e. purchased goods and raw materials) arrive at the restaurant's chamber, they are valued at cost. This follows from paragraph 8 Regulation (standard) of accounting 9 [1], according to which the purchased (received) stocks are